

„ВЕЧНАТА” - ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА

(анализ)

Идеята за безкрайността, за вечния живот е в основата и на стихотворението „Вечната”. Тук животът триумфира над смъртта. Образът на жената майка е увековечен чрез сътворяването, чрез прераждането. Първата част на творбата представя лицето на смъртта. Подходът при описанието на това лице напомня едно друго описание на лицето на жената - това на любимата в стихотворението „Аз искам да те помня все така” на Димчо Дебелянов. И двата портрета естетизират трагичното. В стихотворението на Багряна настойчиво се въвеждат прилагателни с представка „без-” и „не-”. Мъртвата жена е „безкръвна”, „безплътна”, „безгласна”, „неподвижна”, „бездиханна”. Анафорите „и все едно” и „не ще” подсказват силата на онова, другото измерение, което обезсмисля и осмисля земното. Смъртта е неумолима, тя зачерква символите от земния живот - името („и все едно - дали Мария, или Анна е”) и сватбения пръстен, който вече е „широк и чужд”.

Втората строфа противопоставя на безжизнената жена писъка на нейната рожба, който е символ на новия живот. И отново тук се явява, както и в стихотворението „Потомка”, образът на родовата кръв, която е силна със своето безсмъртие. Тя е тази, в която прелива новият живот. Идеята за вечност се носи и от образа на безсмъртната душа пътник, която отново е „на тоя свят отседнала”. Многоточието в края на този стих подчертава може би безкрайността на този процес на прераждане. След тази отвореност на стиха идва и обобщението:

*Ще минат дни, години и столетия и
устните на двама млади, слети
ще шепнат пак „Мария” или „Анна” в нощта
сред пролетни благоухания. А внучката
ще носи всичко: името, очите, устните,
косите - на незримата.*

Човекът умира, но духът, носен от наследниците, триумфира над тленното и преходното. Внучката ще носи пак извечния копнеж за обич и романтика. Имената Мария и Анна не само обобщават, окрупняват образа на жената и го извеждат от частния случай, но със своята поетичност внушават вечната женственост, тази, която изкушава света.

В поезията си поетесата изповядва поривите на един нов тип жена, която надмогва закрепостяващите я догми и дава пълен израз на копнежите по волност. Движението на Багряна през света и като жена, и като поетеса, бележи пътя на промяната. Силата на внушението на нейната поезия идва от следването на философията на инстинкта, от разчупването на границите на човешкото Аз и съизмерването му с необозримото космическо начало, което позволява свободното движение през света.